Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MELHIORA VATELĒ [*MELCHIOR WATHELET*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2018. gada 12. aprīlī[1]

Lieta C-99/17 P

Infineon Technologies AG
pret

Eiropas Komisiju

Apelācija – Aizliegtas vienošanās – Eiropas viedkaršu čipu tirgus – Divpusējas saziņas tīkls ar nolūku koordinēt atbildes klientiem, kuri vēlas saņemt cenu samazinājumu – Pierādījumu autentiskuma apstrīdēšana – Pārbaudes tiesā apjoms – Neierobežota kompetence

1. Ar šo apelācijas sūdzību *Infineon Technologies AG* (turpmāk tekstā – "apelācijas sūdzības iesniedzēja") lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2016. gada 15. decembra spriedumu *Infineon Technologies*/Komisija (T-758/14, nav publicēts, turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums", EU:T:2016:737), ar kuru Vispārējā tiesa noraidīja tās prasību, kurā galvenokārt tika lūgts atcelt Komisijas Lēmumu C(2014) 6250 *final* (2014. gada 3. septembris) saistībā ar LESD 101. panta un Līguma [par Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ)] 53. panta piemērošanas procedūru (lieta AT.39574 – Viedkaršu čipi) (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums") un, pakārtoti, samazināt apelācijas sūdzības iesniedzējai piemērotā naudas soda apmēru.

2. Atbilstoši Tiesas lūgumam šie secinājumi būs vērsti uz diviem tiesību jautājumiem, ko apelācijas sūdzības iesniedzēja ir minējusi savas apelācijas sūdzības pamatojumam. Šie divi jautājumi attiecas, pirmkārt, uz neierobežotas kompetences īstenošanas nosacījumiem un, otrkārt, uz Eiropas Komisijas izmantoto pierādījumu autentiskuma apstrīdēšanu.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Regula Nr. 1/2003

3. Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101.] un [102.] pantā[2], 31. pantu, "Tiesai ir neierobežota jurisdikcija pārskatīt lēmumus, ar kuriem Komisija ir noteikusi soda naudu [naudas sodu] vai periodiska soda naudu [kavējuma naudu]. Tā var atcelt, samazināt vai palielināt uzlikto soda naudu [naudas sodu] vai periodiska soda naudu [kavējuma naudu]".

1 Oriģinālvaloda – franču.

2 OV 2003, L 1, 1. lpp.

B. Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai

4. Pamatnostādnēs naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu [3] (turpmāk tekstā – "Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai"), sadaļā "[Naudas soda] pamatsummas koriģēšana" ir noteikts:

"[..]

B. Vainu [atbildību] mīkstinoši apstākļi

29. Naudas soda pamatsummu var samazināt, ja Komisija konstatē vainu [atbildību] mīkstinošus apstākļus, proti:

– [..]

– [..]

– ja attiecīgais uzņēmums sniedz pierādījumus, ka tā dalība pārkāpuma izdarīšanā ir ārkārtīgi neliela, un tādējādi pierāda, ka laikposmā, kad tas bija nelikumīgas vienošanās dalībnieks, tas faktiski šo vienošanos neīstenoja, bet veica konkurējošas darbības tirgū; pašu faktu, ka uzņēmums ir piedalījies pārkāpuma izdarīšanā īsāku laiku nekā citi uzņēmumi, neuzskata par vainu [atbildību] mīkstinošu apstākli, jo tas jau ņemts vērā, nosakot pamatsummu,

[..]."

II. Tiesvedības priekšvēsture

5. Tiesvedības priekšvēsture un apstrīdētā lēmuma būtiskākie fakti ir izklāstīti pārsūdzētā sprieduma 1.–40. punktā. Tos var rezumēt šādi.

6. 2008. gada 22. aprīlī Komisija tika informēta par aizliegtas vienošanās pastāvēšanu viedkaršu čipu nozarē; to informēja *Renesas Technology Corp* un tās meitasuzņēmumi (turpmāk tekstā – "*Renesas*"), kas lūdza piemērot atbrīvojumu no naudas soda atbilstoši Komisijas Paziņojumam par atbrīvojumu no sodanaudas un sodanaudas samazināšanu karteļu gadījumos [4] (turpmāk tekstā – "Paziņojums par sadarbību"). Veikusi iepriekš nepaziņotas pārbaudes vairāku šīs nozares sabiedrību telpās un nosūtījusi tām informācijas pieprasījumus, Komisija 2011. gada 28. martā atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 11. panta 6. punktam uzsāka procedūru pret *Koninklijke Philips NV* un *Philips France* (turpmāk tekstā – "*Philips*"), *Renesas*, kā arī *Samsung Electronics CO., Ltd* un *Samsung Semiconductor Europe GmbH* (turpmāk tekstā kopā sauktas – "*Samsung*").

7. 2011. gada aprīlī Komisija uzsāka sarunas, lai panāktu izlīgumu Komisijas Regulas (EK) Nr. 773/2004 (2004. gada 7. aprīlis) par lietas izskatīšanu saskaņā ar [LESD 101.] un [102.] pantu, ko vada Komisija [5], 10.a panta izpratnē, ar *Renesas*, *Samsung* un *Philips*. Šīs sarunas tika pārtrauktas 2012. gada oktobrī.

8. 2013. gada 18. aprīlī Komisija nosūtīja paziņojumu par iebildumiem *Renesas*, *Hitachi*, *Mitsubishi Electric Corp.*, *Samsung*, apelācijas sūdzības iesniedzējai un *Philips*. Uzklausīšana notika 2013. gada 20. novembrī.

3 OV 2006, C 210, 2. lpp.

4 OV 2006, C 298, 17. lpp.

5 OV 2004, L 123, 18. lpp.

9. 2014. gada 3. septembrī Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu. Ar šo lēmumu Komisija konstatēja, ka četri uzņēmumi, proti, apelācijas sūdzības iesniedzēja, *Philips*, *Renesas* un *Samsung*, ir piedalījušies vienotā un turpinātā LESD 101. panta 1. punkta un EEZ līguma 53. panta pārkāpumā viedkaršu čipu nozarē, kas attiecas uz EEZ (turpmāk tekstā – "aplūkojamais pārkāpums"). Šis pārkāpums, kas esot noticis laikposmā no 2003. gada 24. septembra līdz 2005. gada 8. septembrim, esot attiecies uz viedkaršu čipiem, kurus izmanto mobilo tālruņu SIM kartēs, banku kartēs, personu apliecinošos dokumentos un pasēs, maksas TV kartēs un daudzās citās lietotnēs.

10. Aplūkojamā pārkāpuma laikā viedkaršu čipu tirgu, kuru veidoja divi segmenti – proti, SIM karšu čipi (kurus izmanto galvenokārt mobilajiem tālruņiem) un citu karšu čipi (kurus izmanto banku, drošības un identificēšanas sektorā) –, esot raksturojis konstants cenu kritums, spiediens, ko uz cenām izdarīja viedkaršu čipu ražotāju galvenie klienti, un nelīdzsvarotība starp piedāvājumu un pieprasījumu, kas izrietēja no pieprasījuma pieauguma un tehnoloģiju nemitīgās un ātrās attīstības, kā arī no līgumu apspriešanas struktūras ar klientiem.

11. Aplūkojamais pārkāpums esot bijis balstīts uz 2003. un 2004. gadā ik nedēļu notikušas divpusējas saziņas tīklu starp apstrīdētā lēmuma adresātiem gan sanāksmēs, gan telefona sarunās. Komisijas ieskatā, pārkāpuma dalībnieki esot saskaņojuši savu cenu politiku viedkaršu čipu jomā, izmantojot saziņu attiecībā uz cenu noteikšanu, it īpaši tādu specifisku cenu noteikšanu kā cenas galvenajiem klientiem, minimālās cenas un mērķa cenas, attiecībā uz viedokļu apmaiņu par cenu attīstību nākamajā pusgadā un plāniem cenu noteikšanas jomā, kā arī attiecībā uz ražošanas jaudu un tās izmantošanu, turpmāko rīcību tirgū un līgumu apspriešanu ar kopīgajiem klientiem. To koluzīvās saziņas gadījumu kalendārs, kuru saraksts ir ietverts apstrīdētā lēmuma 4. tabulā, esot atbildis ekonomikas cikla kalendāram. Ņemot vērā divpusējās saziņas priekšmetu un laiku, kad tā notika, Komisija konstatēja saiknes starp šiem divpusējas saziņas gadījumiem. Turklāt saistībā ar tiem uzņēmumi dažreiz esot atklāti minējuši citus divpusējas saziņas gadījumus starp aplūkojamā pārkāpuma dalībniekiem, un iegūtā informācija esot tikusi nodota konkurentiem.

12. Komisija aplūkojamo pārkāpumu kvalificēja kā vienotu un turpinātu pārkāpumu. Koluzīvās saziņas gadījumi esot bijuši saistīti, un tiem esot bijis papildinošs raksturs. To mijiedarbības dēļ tie esot veicinājuši pret konkurenci vērstu seku kopumu, īstenojot vispārēju plānu ar vienotu mērķi.

13. Komisija uzskata, ka *Samsung*, *Renesas* un *Philips* esot apzinājušās pārkāpumu kopumā. Turpretī apelācijas sūdzības iesniedzēja atzīta par atbildīgu šajā pārkāpumā tikai tiktāl, ciktāl tā bija piedalījusies koluzīvās darbībās ar *Samsung* un *Renesas*, jo nav pierādījumu, ka tai būtu bijusi saziņa arī ar *Philips* vai ka tai būtu bijis subjektīvs priekšstats par dalību aplūkojamajā pārkāpumā kopumā.

14. Visbeidzot, Komija uzskatīja, ka aplūkojamās uzņēmumu rīcības nolūks esot bijis ierobežot konkurenci Savienības iekšienē un ka tā esot būtiski ietekmējusi tirdzniecību starp dalībvalstīm un starp EEZ līgumslēdzējām pusēm.

15. Lai aprēķinātu piemēroto naudas sodu apmēru atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktam un Pamatnostādnēm naudas soda aprēķināšanai, Komisija precizēja, ka aplūkojamais pārkāpums ir izdarīts ar nodomu. Lai aprēķinātu pamatsummu, tā izmantoja gada pārdošanas vērtības rādītāju, kas balstīts uz produktu, uz kuriem attiecās aizliegtā vienošanās, faktisko pārdošanas vērtību, ko uzņēmumi bija sasnieguši to mēnešu laikā, kuros tie bija aktīvi piedalījušies aplūkojamajā pārkāpumā. Komisija piemēroja aplūkojamā pārkāpuma smaguma koeficientu 16 %. Tā ņēma vērā ilgumu 11 mēneši un 17 dienas attiecībā uz *Philips*, 18 mēneši un 7 dienas attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju, 23 mēneši un divas dienas attiecībā uz *Renesas* un 23 mēneši un 15 dienas attiecībā uz *Samsung*. Tā piemēroja koeficientu 16 % apmērā no pārdošanas vērtības kā papildsummu.

16. Atbildību mīkstinošu apstākļu dēļ Komisija apelācijas sūdzības iesniedzējai piemēroja 20 % naudas soda apmēra samazinājumu tā iemesla dēļ, ka šī pēdējā par aplūkojamo pārkāpumu bija atbildīga tikai tiktāl, ciktāl tā bija piedalījusies koluzīvās darbībās ar *Samsung* un *Renesas*, bet ne ar *Philips*. Atbilstoši Paziņojumam par sadarbību tā *Renesas* piemēroja atbrīvojumu no naudas soda un *Samsung* – 30 % naudas soda apmēra samazinājumu.

17. Apstrīdētā lēmuma 1. pantā Komisija konstatēja, ka šādi uzņēmumi ir piedalījušies vienotā un turpinātā LESD 101. panta 1. punkta un EEZ līguma 53. panta pārkāpumā viedkaršu čipu nozarē, kas attiecas uz EEZ:

– apelācijas sūdzības iesniedzēja – no 2003. gada 24. septembra līdz 2005. gada 31. martam "saistībā ar tās sadarbību ar *Samsung* un *Renesas*" (1. panta a) punkts);

– *Philips* – no 2003. gada 26. septembra līdz 2004. gada 9. septembrim (1. panta b) punkts);

– *Renesas* – no 2003. gada 7. oktobra līdz 2005. gada 8. septembrim (1. panta c) punkts) un

– *Samsung* – no 2003. gada 24. septembra līdz 2005. gada 8. septembrim (1. panta d) punkts).

18. Apstrīdētā lēmuma 2. pantā Komisija noteica naudas sodus 82 784 000 EUR apmērā apelācijas sūdzības iesniedzējai (2. panta a) punkts), 20 148 000 EUR apmērā *Philips* (2. panta b) punkts), 0 EUR apmērā *Renesas* (2. panta c) punkts) un 35 116 000 EUR apmērā *Samsung* (2. panta d) punkts).

III. Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

19. Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2014. gada 13. novembrī (turpmāk tekstā – "prasības pieteikums par tiesību akta atcelšanu"), apelācijas sūdzības iesniedzēja cēla prasību, galvenokārt, atcelt apstrīdēto lēmumu un, pakārtoti, samazināt tai piemērotā naudas soda apmēru.

20. Savas prasības pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirzīja sešus pamatus. Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa noraidīja šos pamatus un līdz ar to arī apelācijas sūdzības iesniedzējas prasību kopumā.

21. Ar pirmajiem diviem Vispārējā tiesā izvirzītajiem pamatiem, kas bija saistīti ar tās tiesību uz aizstāvību un labas pārvaldības principa ievērošanu, apelācijas sūdzības iesniedzēja it īpaši kritizēja procesuālo kārtību, kādā tika izskatīts viens no *Samsung* 2012. gadā iesniegtajiem pierādījumiem, proti, šīs sabiedrības 2003. gada 3. novembra iekšējā elektroniskā pasta vēstule, kuras autentiskumu tā turklāt apstrīdēja.

22. Šajā kontekstā, vērtējot otro iebildumu, kas izvirzīts pirmā pamata atbalstam, Vispārējā tiesa būtībā pārsūdzētā sprieduma 76.–80. punktā konstatēja, ka Komisijai administratīvā procesa gaitā esot vajadzējis iesniegt apelācijas sūdzības iesniedzējai savus pašas "zinātniskos vērtējumus" par šīs elektroniskā pasta vēstules autentiskumu. Šie vērtējumi esot bijuši pārkāpumu pamatojoši pierādījumi, jo to dēļ Komisija secināja, ka minētā elektroniskā pasta vēstule ir ticams pierādījums apelācijas sūdzības iesniedzējas dalībai aplūkojamajā pārkāpumā. Tomēr Vispārējā tiesa šī sprieduma 85. punktā lēma, ka minēto vērtējumu nepaziņošana apelācijas sūdzības iesniedzējai nav ietekmējusi rezultātu, pie kā Komisija nonāca apstrīdētajā lēmumā, un līdz ar to minētā sprieduma 86. punktā tā noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzējas iebildumu.

23. Ciktāl apelācijas sūdzības iesniedzēja apstrīdēja pierādījuma vērtību, kas ir *Samsung* darbinieka paziņojumam, ka nepatiess paziņojums Korejas Republikā neesot noziedzīgs nodarījums un ka pēc darījuma neizdošanās *Samsung* esot bijusi īpaša interese "izpušķot faktus", Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 93. punktā būtībā lēma, ka *Samsung*, būdama pieteikuma iesniedzēja saskaņā ar Paziņojumu par sadarbību, riskēja zaudēt šīs sadarbības sniegto ieguvumu nepatiesa paziņojuma gadījumā.

24. Vispārējā tiesa arī noraidīja argumentu, kuru apelācijas sūdzības iesniedzēja bija izvirzījusi saistībā ar otro pamatu, par to, ka Komisijai esot bijis jāprasa 2003. gada 3. novembra elektroniskā pasta vēstules elektroniskās versijas neatkarīga ekspertīze, jo nebija derīga tās autentiskuma pierādījuma. Pārsūdzētā sprieduma 118. punktā Vispārējā tiesa savu atbildi uz šo argumentu pamatoja ar to, ka Komisijai ir zināma rīcības brīvība, lai lemtu par veicamajiem papildu pasākumiem, un ka šajā gadījumā, ņemot vērā tai iesniegtos ekspertīzes rezultātus un tās pašas zinātniskos novērtējumus, apelācijas sūdzības iesniedzēja nebija pierādījusi, ka pastāv šāda nepieciešamība veikt ekspertīzi.

25. Vērtējot trešo pamatu, kas attiecas uz LESD 101. panta 1. punkta pārkāpumu un ir sadalīts četrās daļās, Vispārējā tiesa it īpaši pārbaudīja apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvojumus par *Samsung* iesniegto pierādījumu ticamības neesamību un par pierādījumu apelācijas sūdzības iesniedzējas izdarītā pārkāpuma esamībai.

26. Šajā saistībā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 143.–158. punktā pārbaudīja apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentus, ar kuriem tā saistībā ar otro daļu, kas izvirzīta trešā pamata atbalstam, centās apstrīdēt *Samsung* sniegto pierādījumu ticamību.

27. Pirmkārt, šī sprieduma 143. un 144. punktā Vispārējā tiesa noraidīja šos argumentus kā nepamatotus tāpēc, ka, pat pieņemot, ka būtu jāuzskata, ka *Samsung* nav ticama lieciniece un ka ir jānoraida visi tās sniegtie paziņojumi un dokumentārie pierādījumi, tas neliktu apšaubīt Komisijas vērtējumus, kuri pamatojas uz *Renesas* iesniegtajiem paziņojumiem un dokumentārajiem pierādījumiem, kas apliecina, ka apelācijas sūdzības iesniedzējai ar to ir bijusi pret konkurenci vērsta saziņa, piemēram, 2005. gada 31. martā. Šajā saistībā Vispārējā tiesa atsaucās uz sava sprieduma 193.–201. punktu, jo ir precizēts, ka minētā sprieduma 197.–206. punktā Vispārējā tiesa pārbaudīja un noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentus, ar kuriem tā centās apstrīdēt šo pēdējo saziņas gadījumu.

28. Otrkārt, "pilnības labad" Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 145.–157. punktā pārbaudīja un noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzējas iebildumus, ar kuriem tā centās apstrīdēt *Samsung* kā liecinieces ticamību un šīs pēdējās iesniegto paziņojumu un pierādījumu ticamību.

29. Šajos apstākļos, pirmkārt, Vispārējā tiesa tostarp norādīja, ka, tā kā apelācijas sūdzības iesniedzēja nebija apstrīdējusi Komisijas vērtējumus, saskaņā ar kuriem *Samsung* paziņojumus un pierādījumus bija apstiprinājuši citi aizliegtās vienošanās dalībnieki, it īpaši *Renesas* un *NXP* [6], visi argumenti, kas vērsti uz to, lai diskreditētu *Samsung* kā ticamu lieciniecī, ir jānoraida kā neefektīvi (pārsūdzētā sprieduma 146.–149. punkts). Otrkārt, Vispārējā tiesa atbildēja uz apelācijas sūdzības iesniedzējas iebildumiem par to pierādījumu ticamību, kurus Komisija izmantojusi, lai pierādītu 2003. gada 3. un 7. novembrī notikušo saziņu (pārsūdzētā sprieduma 152.–157. punkts).

30. Pārsūdzētā sprieduma 159.–208. punktā Vispārējā tiesa pārbaudīja trešo daļu, kura bija izvirzīta šī pamata atbalstam un kura attiecās uz LESD 101. panta pārkāpuma esamības pierādījumu. Apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvoja, ka neviens no vienpadsmit saziņas gadījumiem, kas tai esot bijuši ar tās konkurentiem, neesot pārkāpis šo tiesību normu. Šajos apstākļos Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 160. punktā precizēja, ka "[apelācijas sūdzības iesniedzēja] neapstrīd Komisijas vērtējumu, saskaņā ar

6 No apstrīdētā lēmuma izriet, ka *NXP* pārņēma *Philips* darbību, sākot ar tās izveidi 2006. gada 29. septembrī. Komisija uzskatīja, ka *NXP* nebija piedalījusies aplūkojamajā pārkāpumā.

kuru cenas principā tika noteiktas ik gadu, kas turklāt izriet no sarunām, kurās [apelācijas sūdzības iesniedzēja] piedalījās. Šajos apstākļos attiecībā uz 2003.–2005. gadu pietiek pārbaudīt, vai [apelācijas sūdzības iesniedzēja] katrā no šiem trim gadiem ir piedalījusies vienās vai attiecīgā gadījumā divās pret konkurenci vērstās sarunās ar *Samsung* vai *Renesas*, lai secinātu, vai pastāv LESD 101. panta pārkāpums".

31. Šajos apstākļos Vispārējā tiesa uzskatīja par lietderīgu iesākumā pārbaudīt piecus saziņas gadījumus starp apelācijas sūdzības iesniedzēju un *Samsung* vai *Renesas*, proti, saziņu 2003. gada 24. septembrī (pirmais saziņas gadījums), 2003. gada 3. novembrī (otrais saziņas gadījums), 2004. gada 18. martā (sestais saziņas gadījums), 2004. gada 1.–8. jūnijā (septītais saziņas gadījums) un 2005. gada 31. martā (vienpadsmitais saziņas gadījums), no kuriem pirmais un pēdējais saziņas gadījums Komisijas ieskatā iezīmēja attiecīgi sākumu un beigas apelācijas sūdzības iesniedzējas dalībai aplūkojamajā pārkāpumā.

32. Vispārējās tiesas ieskatā, tikai gadījumā, ja šie pieci saziņas gadījumi neļautu pierādīt aplūkojamā pārkāpuma esamību, būtu bijis jāpārbauda, vai pārējie saziņas gadījumi, piemēram, 2003. gada 17. novembrī, par kuriem apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka tie nebija prettiesiski, palīdz pierādīt šī pārkāpuma esamību.

33. Pēc tam Vispārējā tiesa pārbaudīja un noraidīja visus apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzītos argumentus saistībā ar šiem pieciem saziņas gadījumiem.

34. It īpaši attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzējas un *Samsung* saziņu 2003. gada 24. septembrī, kas vērtēta pārsūdzētā sprieduma 161.–176. punktā, pirmkārt, Vispārējā tiesa sava sprieduma 164.–166. punktā uzskatīja, ka aplūkojamā informācijas apmaiņa par cenām, par aktuālo un nākotnes jaudu un par plānoto tehnoloģiju attīstību bija tāda, kas var tieši ietekmēt konkurentu komercstratēģiju it īpaši tirgū ar lielu piedāvājuma un pieprasījuma koncentrāciju. Minētā sprieduma 168. punktā Vispārējā tiesa precizēja, ka neviens no apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentiem neļauj atspēkot konstatējumu, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja un *Samsung* bija pārrunājušas vismaz nākamā gada cenu prognozes.

35. Otrkārt, minētā sprieduma 173.–175. punktā Vispārējā tiesa šo apmaiņu ar informāciju, kas tās ieskatā bija sensitīva, kvalificēja kā pārkāpumu mērķa dēļ, ņemot vērā aplūkojamajā tirgū valdošo ekonomisko un tiesisko kontekstu, kas bija izklāstīts apstrīdētā lēmuma 59. apsvērumā un ko apelācijas sūdzības iesniedzēja Vispārējā tiesā nebija apstrīdējusi.

36. Saistībā konkrētāk ar sarunām par ražošanas jaudu Vispārējā tiesa tā paša sprieduma 176. punktā piebilda, ka, pirmkārt, tā kā Komisija bija identificējusi iemeslus, kuru dēļ tā uzskata, ka informācijas apmaiņa par jaudu, ņemot vērā tirgus īpašības, bija tāda, kas var ierobežot konkurenci, tai nebija pienākuma pierādīt pret konkurenci vērstu seku esamību tirgū, lai aplūkojamo praksi kvalificētu kā pārkāpumu. Otrkārt, pat pieņemot, ka ar informācijas apmaiņu par jaudu vien nepietiek, lai konstatētu pārkāpumu mērķa dēļ, Vispārējā tiesa tomēr uzskatīja, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja neapšauba to, ka Komisija ir pamatoti konstatējusi, ka informācijas apmaiņa par cenām nākotnē ir pārkāpums mērķa dēļ.

37. Saistībā ar apelācijas sūdzības iesniedzējas saziņu ar *Samsung* 2003. gada 3. novembrī, kas vērtēta pārsūdzētā sprieduma 177.–185. punktā, Vispārējā tiesa norādīja, pirmkārt, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja nav pierādījusi, ka būtu bijuši kļūdaini Komisijas izvirzītie objektīvie iemesli, ar ko tā pamatoja, ka pastāv vairākas viena un tā paša datuma elektroniskā pasta vēstules versijas, kuru autentiskumu apelācijas sūdzības iesniedzēja apstrīdēja. Katrā ziņā pastāvot no citiem pierādījumiem izrietošs norāžu kopums, saskaņā ar kuru prettiesiskās sarunas, par kurām ir runa minētajā elektroniskā pasta vēstulē, ir notikušas. Vispārējā tiesa pārbaudīja *Renesas* darbinieka 2003. gada 7. oktobra elektroniskā pasta vēstuli un *Samsung* darbinieka 2003. gada 7. novembra elektroniskā pasta vēstuli (pārsūdzētā sprieduma 181.–183. punkts).

38. Otrkārt, atbildot uz argumentāciju, saskaņā ar kuru 2003. gada 3. novembra saziņa nav bijis konkurences ierobežojums mērķa dēļ, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka pietiek konstatēt, ka Komisijai nav pienākuma par katru prettiesisku sarunu pierādīt, ka tā ir šāds ierobežojums, ja tā pierāda, ka aplūkojamā prakse kopumā ir konkurences ierobežojums mērķa dēļ (pārsūdzētā sprieduma 185. punkts).

39. Saistībā ar apelācijas sūdzības iesniedzējas saziņu ar *Samsung* 2004. gada 1.–8. jūnijā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 192.–196. punktā noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentus. Atsaucoties uz apstrīdētā lēmuma 216. apsvērumu, tā pamatojās uz kādu *Samsung* izdotu dokumentu, lai konstatētu, ka pastāv apmaiņa ar sensitīvu informāciju.

40. Saistībā ar piecu iepriekš minēto saziņas gadījumu pārbaudi Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 207. punktā secināja, "ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, uzskatot, ka [apelācijas sūdzības iesniedzēja] laikā no 2003. gada 24. septembra līdz 2005. gada 31. martam bija piedalījusies pret konkurenci vērstās sarunās ar *Samsung* un *Renesas*".

41. Atbildot uz ceturto daļu, ko apelācijas sūdzības iesniedzēja ir izvirzījusi trešā pamata atbalstam un kas attiecas uz to, ka, ņemot vērā aplūkojamā pārkāpuma nedalāmo raksturu, Vispārējā tiesa, ja tā atzītu, ka 2003. gada 3. un 17. novembra saziņas gadījumi nav bijuši pret konkurenci vērsti, varētu vienīgi atcelt apstrīdēto lēmumu kopumā, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 211. punktā uzskatīja: "Kā tika konstatēts [pārsūdzētā sprieduma] 160. punktā, [apelācijas sūdzības iesniedzēja] nav apstrīdējusi, ka cenu noteikšana aplūkojamajā tirgū principā notika ik gadu. Tā kā tika konstatēts [..], ka Komisija nav pieļāvusi nekādu kļūdu, konstatējot [apelācijas sūdzības iesniedzējas] dalību piecos prettiesiskos saziņas gadījumos laikā no 2003. līdz 2005. gadam, tas, ka tā esot kļūdaini secinājusi, ka pārējie saziņas gadījumi, kurus tā ir ņēmusi vērā, piemēram, saziņas gadījums 2003. gada 17. novembrī, patiesībā nebija uz konkurenci vērsti, negroza konstatējumu, ka [apelācijas sūdzības iesniedzēja] ir piedalījusies vienotā un turpinātā pārkāpumā šo triju gadu laikā. Līdz ar to pretēji tam, ko tiesas sēdē apgalvoja [apelācijas sūdzības iesniedzēja], pat tad, ja pārējie saziņas gadījumi, nevis tie pieci, kas ir minēti iepriekš, nepārkāpj LESD 101. panta noteikumus, Komisija tomēr esot pietiekami pierādījusi, ka [apelācijas sūdzības iesniedzēja] ir piedalījusies aplūkojamajā pārkāpumā."

42. Saistībā ar ceturto pamatu, ko apelācijas sūdzības iesniedzēja ir izvirzījusi pakārtoti un kas attiecas uz jēdziena "vienots un turpināts pārkāpums" kļūdainu piemērošanu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 215. punktā sniedza apstrīdētā lēmuma 285.–315. apsvēruma kopsavilkumu. Tāpat tā minētā sprieduma 216.–223. punktā atgādināja judikatūru par šāda pārkāpuma esamības konstatēšanu un par uzņēmuma dalību šādā pārkāpumā.

43. Pēc tam Vispārējā tiesa vērtēja piecus apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzītos pamatus, ņemot vērā šo judikatūru. It īpaši, pirmkārt, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 226.–232. punktā noraidīja iebildumu par pretrunu apstrīdētajā lēmumā. Izvērtējusi šī lēmuma pamatojumus un rezolutīvo daļu, tā secināja, ka, "lai gan [lēmuma] rezolutīvajā daļā Komisija, neveicot nošķirumu starp četriem minētā lēmuma adresātiem, secināja, ka visi bija piedalījušies aplūkojamajā pārkāpumā, minētā lēmuma pamatojumos nepārprotami ir norādīts, ka Komisija uzskata, ka šie uzņēmumi ir piedalījušies vienotā un turpinātā pārkāpumā, neskarot faktu, ka [apelācijas sūdzības iesniedzēju] atšķirībā no trim pārējiem sodītajiem uzņēmumiem nevarēja uzskatīt par atbildīgu par aplūkojamo pārkāpumu kopumā" (minētā sprieduma 229. punkts). Tomēr, interpretējot apstrīdētā lēmuma rezolutīvo daļu, ņemot vērā tā pamatojumus, Vispārējā tiesa minētā sprieduma 231. punktā lēma, ka "rezolutīvā daļa ir jāsaprot tādējādi, ka [Komisija] neattiecina uz [apelācijas sūdzības iesniedzēju] atbildību par aplūkojamo pārkāpumu kopumā atšķirībā no pārējiem [apstrīdētā] lēmuma adresātiem, bet [Komisija] uz [apelācijas sūdzības iesniedzēju] attiecina atbildību par šo pārkāpumu, ciktāl tai ir bijusi prettiesiska saziņa ar *Samsung* un *Renesas*. Lai gan ir tiesa, ka pastāv neveiklība [apstrīdētā] lēmuma rezolutīvās daļas formulējumā, [..] tomēr minētā lēmuma rezolutīvā daļa nav pretrunā tā pamatojumiem".

44. Otrkārt, minētā sprieduma 236.–240. punktā Vispārējā tiesa arī noraidīja iebildumu par vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principu pārkāpumu naudas soda aprēķināšanā. Minētā sprieduma 239. punktā tā tostarp noraidīja 20 % naudas soda apmēra samazinājuma, ko Komisija sakarā ar atbildību mīkstinošiem apstākļiem bija piešķīrusi apelācijas sūdzības iesniedzējai tās ierobežotās dalības aplūkojamajā pārkāpumā dēļ, apstrīdēšanu tāpēc, ka "[apelācijas sūdzības iesniedzēja] neizvirza nevienu īpašu argumentu, kas ļautu uzskatīt, ka 20 % naudas soda apmēra samazinājums šajā gadījumā nav samērīgs ar faktu, ka tā tikai daļēji piedalījusies aplūkojamajā pārkāpumā".

45. Vispārējā tiesa vērtēja naudas soda aprēķināšanu arī saistībā ar apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzīto piekto un sesto pamatu.

46. Pārsūdzētā sprieduma 255.–259. punktā, vērtējot piekto pamatu par kļūdu naudas soda aprēķināšanā, jo apelācijas sūdzības iesniedzēja neesot piedalījusies saziņā par citu viedkaršu, ne SIM karšu, čipiem, Vispārējā tiesa norādīja, pirmkārt, ka šo čipu cenas tika apspriestas saziņas laikā ar *Samsung* 2003. gada 24. septembrī un ka apelācijas sūdzības iesniedzējas argumenti neļauj to apšaubīt (minētā sprieduma 255. un 256. punkts). Otrkārt, Vispārējā tiesa piebilda, ka "jebkurā gadījumā [..] [apelācijas sūdzības iesniedzēja] savos procesuālajos rakstos neizvirza nevienu argumentu, lai iebilstu pret Komisijas vērtējumu, kurš ir minēts [apstrīdētā] lēmuma 221. apsvērumā un tās apsvērumos un saskaņā ar kuru pastāv korelācija starp SIM karšu čipiem un pārējiem viedkaršu čipiem," (minētā sprieduma 257. punkts) un kā neefektīvu noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentu, saskaņā ar kuru šo divu veidu viedkaršu čipi neietilpst vienā un tajā pašā produktu tirgū (tā paša sprieduma 258. punkts).

47. Saistībā ar sesto pamatu par Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai un samērīguma principa pārkāpumu Vispārējā tiesa tostarp pārsūdzētā sprieduma 270. punktā konstatēja, ka ar apelācijas sūdzības iesniedzējai piemēroto naudas sodu samērīguma princips nav pārkāpts. Būtībā Vispārējā tiesa šo secinājumu pamatoja ar minētā sprieduma 269. punktā minēto iemeslu, ka apelācijas sūdzības iesniedzējai piemēroto naudas soda apmēru izskaidro tās daudz lielākais apgrozījums salīdzinājumā ar pārējiem sodītajiem uzņēmumiem un ka tas tikai atspoguļo tās dalības aplūkojamajā pārkāpumā ekonomisko nozīmi, jo ir precizēts, ka kopējā apgrozījuma daļa, ko veido to produktu pārdošana, uz kuriem attiecas aplūkojamais pārkāpums, vislabāk atspoguļo šī pārkāpuma ekonomisko nozīmi.

IV. Lietas dalībnieku prasījumi un tiesvedība Tiesā

48. Apelācijas sūdzības iesniedzējas prasījumi Tiesai ir šādi:

– atcelt pārsūdzēto spriedumu;

– atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl tas attiecas uz apelācijas sūdzības iesniedzēju;

– pakārtoti, naudas sodu 82 874 000 EUR apmērā, kas ir piemērots apelācijas sūdzības iesniedzējai saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 457. apsvēruma a) punktu, samazināt līdz samērīgam apmēram;

– pakārtoti, nosūtīt lietu atpakaļ Vispārējai tiesai pārskatīšanai un

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

49. Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

– noraidīt apelācijas sūdzību;

– pakārtoti, noraidīt lūgumu par apelācijas sūdzības iesniedzējai piemērotā naudas soda samazināšanu un

– piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

V. Par apelācijas sūdzību

50. Savas apelācijas sūdzības atbalstam apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirza trīs pamatus, kas būtībā atbilst "trim tiesību jautājumiem", kuri formulēti apelācijas sūdzības 2. punktā. Tādējādi pirmais pamats attiecas uz LESD 263. panta pārkāpumu nepilnīgas un selektīvas pārbaudes tiesā dēļ. Saistībā ar šo pamatu ir izvirzīts īpašais jautājums par dažu pierādījumu autentiskumu un sekām, kas no tā izriet attiecībā uz pierādīšanas pienākumu. Šis pirmais pamats ir cieši saistīts ar trešo pamatu, kas attiecas uz kļūdām tiesību piemērošanā saistībā ar apelācijas sūdzības iesniedzējai piemērotā naudas soda aprēķināšanu un neierobežotas kompetences neievērošanu. Visbeidzot otrais pamats attiecas uz LESD 101. panta un, konkrētāk, uz konkurences ierobežojuma mērķa dēļ un vienota un turpināta pārkāpuma jēdzienu piemērošanu.

51. Tiesību jautājumi, par kuriem Tiesa vēlas, lai tie tiktu skatīti šajos secinājumos, ir apspriesti pirmā pamata pirmajās divās daļās saistībā ar trešo pamatu. Kā ir norādīts šo secinājumu 2. punktā, tie attiecas, pirmkārt, uz prasību pēc efektīvas pārbaudes tiesā, jautājumu, kas šajā lietā ir saistīts ar neierobežotas kompetences īstenošanu, un, otrkārt, uz Komisijas izmantoto pierādījumu autentiskuma apstrīdēšanu.

A. Par efektīvu pārbaudi tiesā un neierobežotu kompetenci (pirmā pamata pirmā daļa saistībā ar trešo pamatu)

1. Lietas dalībnieku argumenti

52. Ar savas apelācijas sūdzības pirmā pamata pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēja it īpaši apstrīd secinājumus, kuri ir izdarīti pārsūdzētā sprieduma 160. punktā, kas ir sākuma punkts pārbaudei, kuru apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata par nepietiekamu.

53. Būtībā tā Vispārējai tiesai pārmet, ka tā ir pārbaudījusi tikai piecus no vienpadsmit, kā apgalvots, Komisijas konstatētajiem prettiesiskajiem saziņas gadījumiem, lai gan [apelācijas sūdzības iesniedzēja] bija apstrīdējusi tos visus. Komisijas vērtējumu prettiesiskumam attiecībā uz vienu vai otru no apstrīdētajiem saziņas gadījumiem būtu vajadzējis novest pie attiecīgo apstrīdētajā lēmumā izdarīto Komisijas secinājumu atcelšanas.

54. Apelācijas sūdzības iesniedzēja tādējādi uzskata, ka Vispārējās tiesas veiktā pārbaude tiesā pārsūdzētā sprieduma 160. punktā minētajos apstākļos esot nepilnīga un selektīva un ka tādējādi tā esot pretrunā LESD 263. pantam. Šīs daļējās pārbaudes dēļ uz pārsūdzēto spriedumu attiecoties pamatojuma neesamība.

55. Turklāt ar pārbaudītajiem saziņas gadījumiem nepietiekot, lai pamatotu vienota un turpināta pārkāpuma konstatējumu attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju.

56. Visbeidzot, šāda selektīva pārbaude neesot arī ļāvusi Vispārējai tiesai ne pilnīgi novērtēt apgalvotā pārkāpuma smagumu, ne pietiekami pārbaudīt piemēroto naudas sodu. Šis pēdējais arguments ir atkārtots un attīstīts saistībā ar trešo apelācijas pamatu par kļūdām tiesību piemērošanā, ko Vispārējā tiesa esot pieļāvusi, nosakot naudas soda apmēru.

57. Komisija apstrīd visu apelācijas sūdzības iesniedzējas minēto argumentu pamatotību.

58. Attiecībā, konkrētāk, uz pārsūdzētā sprieduma 160. punkta kritiku Komisija uzskata, ka, tā kā apelācijas sūdzības iesniedzēja nebija apstrīdējusi secinājumu, saskaņā ar kuru viedkaršu čipu cenas principā tika noteiktas ik gadu, Vispārējā tiesa varēja pārbaudīt tikai to, vai apelācijas sūdzības iesniedzēja ir piedalījusies vismaz vienā pret konkurenci vērstā saziņas gadījumā gadā laikposmā no 2003. gada līdz 2005. gadam ieskaitot. Pietiekot ar to, ka pret konkurenci vērstas saziņas ekonomiskais iznākums turpina radīt ietekmi pēc datuma, kurā tā notikusi. Šajos apstākļos Vispārējai tiesai neesot bijis pienākuma pamatot ne savu izvēli par pieciem saziņas gadījumiem, kurus tā pārbaudīja, ne to, ka netika pārbaudīta apelācijas sūdzības iesniedzējas dalība pārējos sešos saziņas gadījumos. Apelācijas sūdzības iesniedzējai neesot nekādas intereses saņemt paskaidrojumus šajā saistībā.

59. Turklāt pretēji tam, ko apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzēja, Vispārējās tiesas pieeja neesot liegusi tai pareizi atbildēt uz argumentiem par pārkāpuma smagumu un naudas soda apmēru.

2. Vērtējums

a) Par pārbaudes tiesā, kas veikta par Komisijas lēmumiem attiecībā uz LESD 101. un 102. panta piemērošanas procedūrām, dubulto raksturu

60. Saskaņā ar pārsūdzētā sprieduma 160. punktu Vispārējā tiesa norādīja, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja neapstrīd Komisijas vērtējumu, saskaņā ar kuru cenas principā ir tikušas noteiktas ik gadu. Pamatojoties uz šo konstatējumu, tā lēma, ka "attiecībā uz 2003.–2005. gadu pietiek pārbaudīt, vai [apelācijas sūdzības iesniedzēja] katrā no šiem trim gadiem ir piedalījusies vienās vai attiecīgā gadījumā divās pret konkurenci vērstās sarunās ar *Samsung* vai *Renesas*, lai secinātu, vai pastāv LESD 101. panta pārkāpums. Šajos apstākļos Vispārējā tiesa uzskatīja par lietderīgu iesākumā pārbaudīt piecus saziņas gadījumus starp [apelācijas sūdzības iesniedzēju] un *Samsung* vai *Renesas* [..], no kuriem pirmais un pēdējais saziņas gadījums, Komisijas ieskatā, iezīmēja attiecīgi sākumu un beigas [apelācijas sūdzības iesniedzējas] dalībai aplūkojamajā pārkāpumā. Tikai gadījumā, ja šie pieci saziņas gadījumi neļautu pierādīt aplūkojamā pārkāpuma esamību, Vispārējā tiesa izvērtēs, vai pārējie saziņas gadījumi, piemēram, saziņas gadījums 2003. gada 17. novembrī, par kuriem [apelācijas sūdzības iesniedzēja] savos procesuālajos rakstos un tiesas sēdē apgalvo, ka tie nebija prettiesiski, palīdz pierādīt šī pārkāpuma esamību".

61. Tā kā Vispārējā tiesa apstiprināja Komisijas secinājumus saistībā ar pieciem saziņas gadījumiem, kurus tā bija izvēlējusies pārbaudīt, tā apstiprināja apelācijas sūdzības iesniedzējas dalību aplūkojamajā pārkāpumā, nepārbaudot argumentus saistībā ar pārējiem saziņas gadījumiem.

62. Pārsūdzētā sprieduma 211. punktā Vispārējā tiesa lēma, ka, "tā kā Komisija [nav] pieļāvusi nekādu kļūdu, konstatējot [apelācijas sūdzības iesniedzējas] dalību piecos prettiesiskos saziņas gadījumos laikā no 2003. līdz 2005. gadam, tas, ka tā būtu kļūdaini secinājusi, ka pārējie saziņas gadījumi, kurus tā ir ņēmusi vērā, piemēram, saziņas gadījums 2003. gada 17. novembrī, patiesībā nebija uz konkurenci vērsti, negroza konstatējumu, ka [apelācijas sūdzības iesniedzēja] ir piedalījusies vienotā un turpinātā pārkāpumā šo triju gadu laikā. Līdz ar to pretēji tam, ko tiesas sēdē apgalvoja [apelācijas sūdzības iesniedzēja], pat tad, ja pārējie saziņas gadījumi, nevis tie, kas ir minēti iepriekš, nepārkāpj LESD 101. panta noteikumus, Komisija tomēr esot pietiekami pierādījusi, ka [apelācijas sūdzības iesniedzēja] ir piedalījusies aplūkojamajā pārkāpumā".

63. Tādējādi pārsūdzētā sprieduma 160. punkts ir pats apelācijas sūdzības iesniedzējas izteiktās kritikas kodols. Pretēji "izvēlei", ko Vispārējā tiesa ir veikusi šajā pārsūdzētā sprieduma punktā, tai esot bijis jāveic visu apelācijas sūdzības iesniedzējas apstrīdēto saziņas gadījumu izsmeļoša pārbaude.

64. Komisijas lēmumu par LESD 101. un 102. panta piemērošanas procedūrām pārbaudes tiesā sistēma ietver divas daļas. Pirmkārt, tā ir balstīta uz LESD 263. pantā noteikto iestāžu tiesību aktu likumības "klasisko" pārbaudi, un, otrkārt, saskaņā ar LESD 261. pantu pēc prasītāju pieprasījuma to var papildināt ar neierobežotas kompetences īstenošanu attiecībā uz šajā jomā Komisijas noteiktām sankcijām [7].

b) Par likumības pārbaudes apjomu

65. Šajā lietā Komisija apstrīdētajā lēmumā konstatēja vienota un turpināta pārkāpuma esamību. Šādu pārkāpumu var definēt kā tādu, kas izriet no turpinātas rīcības, kuru veido vairākas darbības, kuras iekļaujas "kopējā plānā" identiska mērķa dēļ, kas izkropļo konkurenci kopējā tirgū, lai arī viens vai vairāki tā elementi arī paši par sevi un skatīti atsevišķi var būt LESD 101. panta pārkāpums. Šāda pārkāpuma ietvaros Komisijai ir tiesības saukt pie atbildības par šīm darbībām atbilstoši dalībai pārkāpumā kopumā [8].

66. Turklāt Tiesa precizēja, ka "uzņēmums, kas šādā vienotā un saliktā pārkāpumā ir piedalījies ar tādu savu rīcību, uz kuru attiecas tādi [LESD 101. panta 1. punkta] jēdzieni kā nolīgums vai saskaņotas darbības ar mērķi, kas ir vērsts pret konkurenci, un kura ir vērsta uz pārkāpuma īstenošanu kopumā, var būt atbildīgs arī par citu uzņēmumu šī paša pārkāpuma ietvaros veiktu rīcību par visu laikposmu, kad tas minētajā pārkāpumā ir piedalījies" [9].

67. Šāda vienota un turpināta pārkāpuma kontekstā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka var pārbaudīt apstrīdētā lēmuma likumību, pārbaudot tikai to, vai apelācijas sūdzības iesniedzēja "katrā no šiem trim gadiem [proti, no 2003. līdz 2005. gadam] ir piedalījusies vienās vai attiecīgā gadījumā divās pret konkurenci vērstās sarunās" [10]; [šajos gados] notikušie saziņas gadījumi, Komisijas ieskatā, iezīmē apelācijas sūdzības iesniedzējas izdarītā pārkāpuma sākumu un beigas.

68. Tā kā Vispārējā tiesa, pamatojot šo izvēli, bija norādījusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja nav apstrīdējusi Komisijas vērtējumu, saskaņā ar kuru cenas principā ir tikušas noteiktas ik gadu, es te nesaskatu nekādu aplūkojamā pārkāpuma īpašību sagrozīšanu.

69. Tam, ka uzņēmums nav piedalījies visos aizliegtu vienošanos veidojošajos elementos, vai tam, ka uzņēmumam ir bijusi neliela loma tajos aspektos, kuros tas ir piedalījies, nav nozīmes, konstatējot šī uzņēmuma pārkāpuma esamību, jo šie apstākļi ir jāņem vērā, izvērtējot pārkāpuma smagumu un attiecīgajā gadījumā nosakot naudas sodu [11]. Tādējādi Vispārējā tiesa, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, likumības pārbaudes stadijā varēja pārbaudīt tikai piecas pret konkurenci vērstas sarunas, kas notika trijos pārkāpuma gados.

7 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2014. gada 10. jūlijs, *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 42. punkts); 2016. gada 21. janvāris, *Galp Energía España* u.c./Komisija (C-603/13 P, EU:C:2016:38, 71. punkts), kā arī 2017. gada 26. janvāris, *Aloys F. Dornbracht*/Komisija (C-604/13 P, EU:C:2017:45, 52. punkts).

8 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland* u.c./Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 258. punkts); 2012. gada 6. decembris, Komisija/*Verhuizingen Coppens* (C-441/11 P, EU:C:2012:778, 41. punkts), kā arī 2013. gada 11. jūlijs, *Team Relocations* u.c./Komisija (C-444/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:464, 49. punkts).

9 Spriedumi, 2012. gada 6. decembris, Komisija/*Verhuizingen Coppens* (C-441/11 P, EU:C:2012:778, 42. punkts), un 2013. gada 11. jūlijs, *Team Relocations* u.c./Komisija (C-444/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:464, 50. punkts).

10 Pārsūdzētā sprieduma 160. punkts.

11 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland* u.c./Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 86. punkts), un 2012. gada 6. decembris, Komisija/*Verhuizingen Coppens* (C-441/11 P, EU:C:2012:778, 45. punkts).

70. Ir taisnība, ka saistībā ar pirmā pamata piekto daļu apelācijas sūdzības iesniedzēja apstrīd Vispārējās tiesas sākotnējo konstatējumu par cenu ikgadējo noteikšanu [12]. Tomēr šis arguments man šķiet nepieņemams, jo apgalvojuma kļūdainais raksturs Vispārējā tiesā nav ticis izvirzīts, lai arī Komisija apstrīdēto lēmumu skaidri pamatoja ar faktu, ka viedkaršu čipu cenas principā tika noteiktas ik gadu [13]. Katrā ziņā tas ir nepamatots, jo apelācijas sūdzības iesniedzēja nepierāda sagrozīšanu šajā saistībā. Pārsūdzētā sprieduma 160. punktā precizējot, ka "cenas *principā* tika noteiktas ik gadu," [14] Vispārējā tiesa, protams, cenu noteikšanai nav uzlikusi tikai viena gada periodiskuma ierobežojumu.

c) Par pārbaudes neierobežotas kompetences tiesā apjomu

71. Savukārt jautājums par tās pārbaudes apjomu, kas bija jāveic Vispārējai tiesai, man šķiet, ir jāuzdod, izmantojot atšķirīgu formulējumu, saistībā ar Komisijas lēmumu par LESD 101. un 102. panta piemērošanas procedūrām pārbaudes tiesā sistēmas otro aspektu.

72. Kā es atgādināju šo secinājumu 64. punktā, likumības pārbaudi, kas balstīta uz LESD 263. pantu, saskaņā ar LESD 261. pantu pēc prasītāju pieprasījuma var papildināt ar neierobežotas kompetences īstenošanu attiecībā uz konkurences tiesību jomā Komisijas noteiktām sankcijām [15].

73. Lai arī neierobežota kompetence nav patstāvīgs tiesību aizsardzības līdzeklis, tā tomēr ir jāīsteno šķirti no likumības pārbaudes [16]. Citiem vārdiem sakot, tas, ka likumības pārbaude nav atklājusi nelikumību, nenozīmē, ka nav jāveic specifiska pārbaude neierobežotās kompetences ietvaros [17]. Kā atgādināts šo secinājumu 69. punktā, it īpaši šīs otrās pārbaudes laikā ir jāņem vērā tas, ka uzņēmums nav piedalījies visos aizliegtu vienošanos veidojošajos elementos, vai tas, ka uzņēmumam ir bijusi neliela loma tajos aspektos, kuros tas ir piedalījies.

74. Līdz ar to ir skaidri pierādīts, ka, "lai izpildītu prasības par neierobežotas kompetences pārbaudi Hartas 47. panta nozīmē [attiecībā uz naudas sodu], Savienības tiesai ir pienākums, īstenojot LESD 261. un 263. pantā paredzētas pilnvaras, pārbaudīt visus iebildumus *attiecībā uz tiesību jautājumiem vai faktiem*, kuri vērsti uz to, lai pierādītu, ka naudas soda apmērs neatbilst pārkāpuma smagumam un ilgumam" [18].

12 Skat. apelācijas sūdzības 57. un 58. punktu.

13 Skat. faktu aprakstu, apstrīdētā lēmuma 38.–41. punkts; notikumu aprakstu (aizliegtās vienošanās organizēšanas pamatprincipi) apstrīdētā lēmuma 68., 76. un 77. punkts; LESD 101. panta piemērošanu šajā lietā – apstrīdētā lēmuma 246. un 297. punkts. Par jauna pamata nepieņemamību skat. spriedumu, 2016. gada 12. maijs, *Bank of Industry and Mine*/Padome (C-358/15 P, nav publicēts, EU:C:2016:338, 91. punkts).

14 Mans izcēlums.

15 Šādu pieprasījumu, manuprāt, šajā lietā nav nepieciešams apspriest. Lūdzot Vispārējai tiesai atcelt vai samazināt apelācijas sūdzības iesniedzējai piemēroto naudas sodu, tā neapstrīdami lūdza Vispārējo tiesu īstenot tās neierobežoto kompetenci (skat. it īpaši tās prasības pieteikuma par tiesību akta atcelšanu 189. un 192. punktu). Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 27. aprīlis, *FSL* u.c./Komisija (C-469/15 P, EU:C:2017:308, 72. punkts), kā arī ģenerāladvokātes E. Šarpstones [*E. Sharpston*] secinājumus lietā *KME Germany* u.c./Komisija (C-272/09 P, EU:C:2011:63, 78. punkts).

16 Šajā nozīmē skat. Muguet-Poullennec, G., "Sanctions prévues par le règlement Nr. 1/2003 et droit à une protection juridictionnelle effective: les leçons des arrêts KME et Chalkor de la CJUE", *Revue Lamy de la concurrence: droit, économie, régulation*, 2012, Nr. 32, 57.–78. lpp.

17 Šajā nozīmē skat. Van Cleynenbreugel, P., "Constitutionalizing Comprehensively Tailored Judicial Review in EU Competition Law", *The Columbia Journal of European Law*, 2012, 519. – 545. lpp., it īpaši 535. un 536. lpp.; Forrester, I. S., "A challenge for Europe's judges: the review of fines in competition cases", *European Law Review*, 2011, 36. sēj., Nr. 2, 185.–207. lpp., it īpaši 195. lpp.

18 Spriedums, 2014. gada 10. jūlijs, *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 200. punkts; mans izcēlums). Šajā nozīmē skat. arī spriedumu, 2017. gada 27. aprīlis, *FSL* u.c./Komisija (C-469/15 P, EU:C:2017:308, 75. punkts). Doktrīnā ir uzsvērts, ka nepieciešamība veikt padziļinātu un izsmeļošu visu apstrīdēto faktu pārbaudi ir prasība, kas izriet no Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta un tādējādi ietver pamattiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā (šajā nozīmē skat. Wesseling, R., un van der Woude, M., "The Lawfulness and Acceptability of Enforcement of European Cartel Law", *World Competition*, 35, 2012/4, 573.–598. lpp., it īpaši 582. lpp.). Par tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā prasībām konkurences tiesībās, skat. arī Van Cleynenbreugel, P., "Constitutionalizing Comprehensively Tailored Judicial Review in EU Competition Law", *The Columbia Journal of European Law*, 2012, 519.–545. lpp., it īpaši 5. lpp.; Bellis, J.-Fr., "La charge de la preuve en matière de concurrence devant les juridictions de l'Union européenne", no: Mahieu, St. (dir.), *Contentieux de l'Union européenne. Questions choisies*, Brisele: Larcier, kol. Europe(s), 2014, 217.–233. lpp., it īpaši 217. un 218. lpp.).

75. Šī prasība veikt izsmeļošu pārbaudi ir skaidrojama arī ar "soda" individualizācijas un gradācijas principiem, kas, atkārtojot ģenerāladvokāta A. Ticano [*A. Tizzano*] sacīto, ir divi būtiski ikvienas, gan krimināltiesiskas, gan administratīvi tiesiskas, sodu sistēmas principi [19] un nojaušami iekļaujas Tiesas judikatūrā attiecībā uz naudas sodu apmēra noteikšanu konkurences tiesībās.

76. Tiesa pastāvīgi lemj, ka, nosakot naudas sodu apmēru, "ir jāņem vērā [pārkāpuma] ilgums un visi elementi, kas var būt saistīti ar [pārkāpuma] smaguma vērtējumā, tādi kā katra uzņēmuma rīcība, katra no tiem loma saskaņoto darbību izstrādāšanā, ieguvumi, ko tie ir varējuši gūt no šīm darbībām, to lielums un attiecīgo preču vērtība, kā arī risks, ko šāda veida pārkāpumi rada [Savienības] mērķiem" [20].

77. Turklāt tā arī ir jābūt, jo, pēc Tiesas domām, "par pārkāpuma smagumu ir jāveic atsevišķs izvērtējums" [21].

78. Manuprāt, Vispārējā tiesa tādējādi varētu tikt atbrīvota no pienākuma veikt otro pārbaudes tiesā daļu tikai tad, ja apstākļi, kas ir minēti naudas soda apmēra noteikšanai, būtu identiski tiem, ar kuriem pamatoti argumenti, kas izvirzīti saistībā ar likumības pārbaudi, *un ar nosacījumu, ka Vispārējā tiesa šajā saistībā būtu tos visus noraidījusi* [22].

79. Tomēr šajā gadījumā otrais no šiem nosacījumiem man nešķiet izpildīts, jo Vispārējā tiesa, veicot likumības pārbaudi, izvēlējās pārbaudīt tikai piecus no vienpadsmit saziņas gadījumiem, kurus apelācijas sūdzības iesniedzēja bija detalizēti apstrīdējusi.

80. Protams, prasības pieteikuma daļā, kas attiecas uz lūgumu samazināt naudas sodu, apelācijas sūdzības iesniedzēja pamatojās uz Komisijas konstatējumiem, saskaņā ar kuriem ir noskaidrots, ka tā bija piedalījusies septiņos no uzskaitītajiem saziņas gadījumiem, kuru kopā bijis četrdesmit viens [23]. Tomēr man šķiet, ka šo attieksmi izskaidro tās lūguma pakārtotība. Tā kā apelācijas sūdzības iesniedzēja galvenokārt lūdza atcelt apstrīdēto lēmumu, atsaucoties uz to, ka attiecībā uz [apelācijas sūdzības iesniedzēju] nav pierādījumu par pārkāpjošu rīcību, tās pakārtotais lūgums netieši, bet loģiski izriet no principa, ka tās galvenie argumenti nav tikuši pieņemti.

81. Šī procesuālā metodoloģija nekādi neietekmē to, ka argumenti saistībā ar Komisijas apstrīdētajā lēmumā identificēto vienpadsmit saziņas gadījumu pārkāpuma raksturu, iespējams, varēja ietekmēt piemērotā naudas soda noteikšanu, ja tie izrādītos pamatoti, jo fakts, ka uzņēmumam ir bijusi neliela loma pārkāpuma elementos, kuros tas ir piedalījies, ir jāņem vērā, izvērtējot pārkāpuma smagumu un attiecīgā gadījumā nosakot naudas soda apmēru [24].

82. Tomēr šķiet, ka Vispārējā tiesa nav atbildējusi uz visiem apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzītajiem argumentiem gan likumības pārbaudes stadijā – pārbaudot apelācijas sūdzības iesniedzējas dalību tikai piecos pret konkurenci vērstos saziņas gadījumos, lai gan tā bija pamatoti apstrīdējusi vienpadsmit Komisijas apstrīdētajā lēmumā identificētu saziņas gadījumu prettiesiskumu –, gan savas neierobežotās kompetences īstenošanā, apgalvojot, ka apelācijas sūdzības

19 Skat. ģenerāladvokāta A. Ticano secinājumus lietā *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija (C-189/02 P, EU:C:2004:415, 130. punkts).

20 Spriedums, 1983. gada 7. jūnijs, *Musique Diffusion française* u.c./Komisija (no 100/80 līdz 103/80, EU:C:1983:158, 129. punkts; mans izcēlums). Skat. nesenāku spriedumu, 2011. gada 8. decembris, *Chalkor*/Komisija (C-386/10 P, EU:C:2011:815, 56. punkts).

21 Spriedums, 2013. gada 11. jūlijs, *Team Relocations* u.c./Komisija (C-444/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:464, 102. punkts).

22 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. janvāris, *Aloys F. Dornbracht*/Komisija (C-604/13 P, EU:C:2017:45, 55. un 56. punkts).

23 Skat. prasības pieteikuma par tiesību akta atcelšanu 167. un 191. punktu.

24 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland* u.c./Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 86. punkts), un 2012. gada 6. decembris, Komisija/*Verhuizingen Coppens* (C-441/11 P, EU:C:2012:778, 45. punkts). Uzņēmuma dalības pakāpi pārkāpumā tostarp var ņemt vērā, nosakot atbildību mīkstinošos apstākļus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 11. jūlijs, *Team Relocations* u.c./Komisija, C-444/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:464, 104. un 106. punkts).

iesniedzēja "tikai [..] apgalvo, ka tai ir bijusi neliela loma aplūkojamajā pārkāpumā," [25] un ka "iemesls, kā dēļ [tai] ir piemērots naudas sods, kura apmērs ir vislielākais, ir tas, ka tai ir bijis daudz lielāks apgrozījums nekā pārējiem sodītajiem uzņēmumiem" [26], jo naudas soda apmērs atspoguļo tās dalības aplūkojamajā pārkāpumā ekonomisko nozīmi.

83. Lai arī neapšaubu šī pēdējā apgalvojuma atbilstību un nevaru apgalvot, ka Vispārējā tiesa būtu nonākusi pie cita secinājuma, ja tā būtu pārbaudījusi visus apelācijas sūdzības iesniedzējas formulētos iebildumus, man šķiet, ka Vispārējā tiesa nav juridiski pareizi ņēmusi vērā visus būtiskos elementus, vērtējot apelācijas sūdzības iesniedzējai pārmestās rīcības smagumu, un ka tā nav juridiski pietiekami atbildējusi uz visiem argumentiem, kurus apelācijas sūdzības iesniedzēja bija izvirzījusi, lai panāktu naudas soda atcelšanu vai samazināšanu. Tomēr tieši tāds ir Tiesas veicamās pārskatīšanas priekšmets apelācijas tiesvedībā [27].

3. Secinājumi par pirmā pamata pirmo daļu saistībā ar trešo pamatu

84. Noslēdzot savu analīzi par pirmā pamata pirmo daļu saistībā ar trešo pamatu, es uzskatu, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, nepārbaudot katru no argumentiem, ko apelācijas sūdzības iesniedzēja bija izvirzījusi, lai pierādītu to saziņas gadījumu tiesiskumu, kurus Komisija bija izmantojusi, pamatojot tās pārkāpumu.

B. Par pierādījumu autentiskuma jautājumu

1. Lietas dalībnieku argumenti

85. Ar pirmā pamata otro daļu apelācijas sūdzības iesniedzēja pārmet Vispārējai tiesai, ka tā pārsūdzētā sprieduma 118. punktā uz [apelācijas sūdzības iesniedzēju] ir attiecinājusi pienākumu pierādīt *Samsung* 2003. gada 3. novembra iekšējās elektroniskā pasta vēstules neautentiskumu. Tā kā Komisija, kurai ir pienākums pierādīt pārkāpumu, nebija pierādījusi šīs elektroniskā pasta vēstules autentiskumu, atbilstoši labas pārvaldības principam un ņemot vērā apelācijas sūdzības iesniedzējas izteiktās nopietnās šaubas, šis pierādījums esot bijis jāatzīst par nepieņemamu.

86. Apelācijas sūdzības iesniedzēja vismaz uzskata, ka, ņemot vērā apsvērumus, ko ir iesniegusi pati apelācijas sūdzības iesniedzēja un *Samsung*, Komisijai bija pienākums izraudzīties neatkarīgu profesionālu ekspertu elektroniskā pasta vēstules autentiskuma novērtēšanai. Tas vēl jo vairāk attiecoties uz procesiem aizliegtu vienošanos jomā, ņemot vērā to krimināltiesisko raksturu.

87. Komisija apstrīd apelācijas sūdzības iesniedzējas nostāju. Gadījumā, kad tiek apstrīdēts pierādījuma autentiskums, vienīgais atbilstīgais kritērijs esot tā ticamība, un tā pierādījuma spēks tiekot vērtēts, ņemot vērā visus lietas apstākļus.

88. Labas pārvaldības pienākums tai neuzliekot pienākumu pierādīt pierādījuma autentiskumu, un tādējādi tai neesot bijis pienākums izraudzīties neatkarīgu profesionālu informātikas ekspertu.

25 Pārsūdzētā sprieduma 263. punkts.

26 Pārsūdzētā sprieduma 269. punkts.

27 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 28. jūnijs, *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P, EU:C:2005:408, 244. punkts).

89. Šajā gadījumā Vispārējā tiesa esot ievērojusi šīs prasības, vērtējot iekšējās elektroniskā pasta vēstules ticamību, ņemot vērā visus lietas apstākļus, un uzskatot, ka *Samsung* 2003. gada 3. novembra iekšējo elektroniskā pasta vēstuli var minēt kā pierādījumu kopuma elementu. Komisija piebilst, ka, izņemot gadījumus, ja pierādījumi ir tikuši sagrozīti, šādi veikti Vispārējās tiesas faktu konstatējumi nav pakļaujami Tiesas pārbaudei.

2. Analīze

a) Par nošķirumu starp pierādījuma autentiskumu un tā ticamību

90. Ja Komisija ir varējusi pierādīt, ka uzņēmums ir piedalījies uzņēmumu sanāksmēs, kurām acīmredzami ir bijis pret konkurenci vērsts mērķis, šim uzņēmumam ir jāsniedz cits šo sanāksmju satura skaidrojums [28].

91. Šajā saistībā "nepietiek ar attiecīgā uzņēmuma norādi uz iespēju, ka pastāv apstāklis, kas varētu ietekmēt [to] pierādījumu pierādījuma spēku, [uz kuriem pamatojas Komisija], lai [tā] uzņemtos pienākumu pierādīt, ka pierādījumu pierādījuma spēku šis apstāklis nav varējis ietekmēt. Tieši otrādi, izņemot gadījumus, kad attiecīgais uzņēmums šādu pierādījumu nevar sniegt pašas Komisijas rīcības dēļ, attiecīgajam uzņēmumam juridiski pietiekami ir jāpierāda, pirmkārt, apstākļa, uz ko tas norāda, esamība un, otrkārt, ka ar šo apstākli tiek apstrīdēts pierādījumu, uz ko pamatojas Komisija, pierādījuma spēks" [29].

92. Vispārīgāk runājot, Savienības tiesībās prevalē brīvas pierādījumu iesniegšanas princips. No šī principa izriet, ka vienīgais atbilstīgais kritērijs iesniegto pierādījumu izvērtēšanai ir to ticamība [30].

93. Šim nolūkam saistībā ar sarežģītiem ekonomiskiem vērtējumiem Tiesa ir precizējusi, ka Savienības tiesai ir jāpārbauda izvirzīto pierādījumu saturiskā pareizība, ticamība un konsekvence [31].

94. Neapšaubot šos parametrus, es uzskatu, ka jautājums par pierādījuma autentiskumu noteikti ir skatāms pirms tā ticamības izvērtēšanas – pierādījumu, kas nav autentisks, nevar uzskatīt par ticamu, pat ja tas tāds šķistu.

95. Tādējādi ir jāatgriežas pie pamatprincipa, saskaņā ar kuru – tostarp konkurences tiesību jomā – gadījumā, ja pastāv strīds par pārkāpuma esamību, Komisijai ir jāsniedz pierādījumi par tās konstatēto pārkāpumu un ir jāiesniedz tādi pierādījumi, kas juridiski pietiekami pierāda pārkāpumu veidojošo faktu esamību [32]. Ja tiesai ir šaubas, tās ir jāinterpretē par labu uzņēmumam, kuram ir adresēts lēmums, ar ko ir konstatēts pārkāpums [33].

28 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 22. novembris, *E.ON Energie*/Komisija, (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 75. punkts).

29 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 22. novembris, *E.ON Energie*/Komisija (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 76. punkts).

30 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 19. decembris, *Siemens* u.c./Komisija (C-239/11 P, C-489/11 P un C-498/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:866, 128. punkts), un 2017. gada 27. aprīlis, *FSL* u.c./Komisija (C-469/15 P, EU:C:2017:308, 38. punkts).

31 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 8. decembris, *Chalkor*/Komisija, (C-386/10 P, EU:C:2011:815, 54. punkts).

32 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 22. novembris, *E.ON Energie*/Komisija (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 71. punkts).

33 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 22. novembris, *E.ON Energie*/Komisija (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 72. un 73. punkts).

96. Tas konkrēti nozīmē, ka tad, ja Tiesa konstatē, ka pastāv šaubas par apstrīdēta dokumenta pilnīgumu un/vai par to, vai tas ir iegūts likumīgā ceļā, dokuments ir jānoraida[34]. Tas ne vairāk, ne mazāk ir pierādījuma pieņemamības jautājums. Tikai tad, ja Komisijas sniegtie pierādījumi ir pieņemami, var notikt to izvērtēšana, ņemot vērā to ticamību[35].

b) Piemērošana konkrētajā gadījumā

97. Šajā lietā apelācijas sūdzības iesniedzēja apstrīd kādas iekšējas elektroniskā pasta vēstules, ko viens no tās darbiniekiem nosūtījis *Samsung* 2003. gada 3. novembrī, autentiskumu. Pirmkārt, pastāv vairākas izdrukātas šīs elektroniskā pasta vēstules versijas, un, otrkārt, abos apelācijas sūdzības iesniedzējas iesniegtajos ekspertu ziņojumos būtībā ir secināts, ka nav iespējams apgalvot, ka [minētā vēstule] ir autentiska.

98. Šos argumentus apelācijas sūdzības iesniedzēja bija detalizēti izklāstījusi sava prasības pieteikuma par tiesību akta atcelšanu 68.–86. punktā. Pirmkārt, tā bija minējusi pirmo izdrukāto versiju bez adresāta un bez "kopijas" adresāta un nosūtīšanu, kā apgalvots, plkst. 3.27 no rīta (pēc Eiropas laika), lai gan inkriminētajā elektroniskā pasta vēstulē minētais *Infineon* darbinieka tālruņa zvans esot noticis tajā pašā dienā. Otrkārt, tā bija norādījusi uz atšķirībām starp pirmo iesniegto elektroniskā pasta vēstules versiju un divām vēlākām versijām, kurās atšķirībā no pirmās versijas bija redzams adresāts un seši citi kopijas adresāti, kā arī atšķirīgi nosūtīšanas laiki. Treškārt, apelācijas sūdzības iesniedzēja bija minējusi eksperta ziņojumu, kur noslēgumā neatkarīgs eksperts, kura konsultācija bija prasīta, bija apgalvojis, ka 2003. gada 3. novembra elektroniskā pasta vēstuli nevar uzskatīt par autentisku, izslēdzot jebkādas saprātīgas šaubas, ko šis pats eksperts bija apstiprinājis arī otrajā ziņojumā.

99. Neraugoties uz šiem faktiem, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 181. punktā uzskatīja, ka Komisija "varēja pamatoti secināt, ka [apelācijas sūdzības iesniedzēja] ir piedalījusies [prettiesiskās] sarunās", pamatojoties it īpaši uz faktu, "ka nevienā ekspertīzē nav secināts, ka 2003. gada 3. novembra elektroniskā pasta vēstule nav autentisks attiecīgā laika pierādījums, ko [apelācijas sūdzības iesniedzēja] turklāt [Vispārējā tiesā] nav pierādījusi". Pārsūdzētā sprieduma 182. punktā tā piebilda, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja nav sniegusi "pierādījumu, ka Komisijas izvirzītie objektīvie iemesli, ar ko tā pamatoja, ka pastāv šīs vēstules vairākas versijas, būtu kļūdaini".

100. Līdz ar to es uzskatu, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, neievērojot pierādīšanas standartu, kas ir prasīts naudas sodu jomā par konkurences tiesību pārkāpumiem. Pat ja neapsver atšķirības, kas attiecas uz tādiem būtiskiem elektroniskā pasta vēstules elementiem kā adresāti vai nosūtīšanas laiks, no apelācijas sūdzības iesniedzējas iesniegtajiem eksperta ziņojumiem izriet, ka nebija iespējams droši apgalvot, ka 2003. gada 3. novembra elektroniskā pasta vēstule ir autentiska. Saskaroties ar šiem faktiem, Vispārējai tiesai būtu vajadzējis noraidīt šo pierādījumu – Komisijas pienākums bija pozitīvi pierādīt 2003. gada 3. novembra elektroniskā pasta vēstules autentiskumu, attiecīgā gadījumā izmantojot ekspertīzes pasākumu, ko bija lūgusi apelācijas sūdzības iesniedzēja.

34 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 1981. gada 17. decembris, *Ludwigshafener Walzmühle Erling* u.c./Padome un Komisija (no 197/80 līdz 200/80, 243/80, 245/80 un 247/80, EU:C:1981:311, 16. punkts.).

35 Šajā nozīmē skat. Bellis, J.-Fr., "La charge de la preuve en matière de concurrence devant les juridictions de l'Union européenne", no: Mahieu, St. (dir.), *Contentieux de l'Union européenne. Questions choisies*, Brisele: Larcier, kol. Europe(s), 2014, 217.–233. lpp., it īpaši 221. lpp. Es piebilstu, ka, lai gan Tiesa nekad nav tieši atzinusi naudas sodu, ar ko soda par konkurences tiesību pārkāpumiem, krimināltiesisko raksturu, Eiropas Cilvēktiesību tiesa (turpmāk tekstā – "ECT") ir lēmusi, ka naudas sodam, kas ir piemērots, lai sodītu par konkurences tiesību pārkāpumu, "ir krimināltiesisks raksturs, tādējādi ir jāpiemēro [Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas] 6. panta 1. punkts, šajā gadījumā tā krimināltiesiskā sadaļa" (ECT, 2011. gada 27. septembris, *A. Menarini Diagnostics* pret Itāliju, Nr. 43509/08, CE:ECHR:2011:0927JUD004350908, 44. punkts). Lai gan ECT izvērtē tikai attiecīgo gadījumu, kas iesniegts tās vērtējumam, tās pamatojuma pamats ļauj izdarīt tā secinājuma vispārinājumu, pie kā šī tiesa ir nonākusi.

101. Tomēr Vispārējā tiesa arī uzskatīja, ka tas, ka 2003. gada 3. novembra elektroniskā pasta vēstulē minētās prettiesiskās sarunas ir notikušas, izriet arī no citiem pierādījumiem, kuri kopā veido "norāžu kopumu" [36].

102. Tomēr atšķirībā no jautājuma, vai ir ievēroti noteikumi par pierādīšanas pienākumu un par pierādījumu sniegšanu, Tiesai nav kompetences konstatēt faktus, ne – principā – izvērtēt pierādījumus, ko Vispārējā tiesa ir izmantojusi, lai apstiprinātu šos faktus. Ja šie pierādījumi ir iegūti likumīgi un vispārējie tiesību principi un procesuālie noteikumi, kas attiecas uz pierādīšanas pienākumu un pierādījumu sniegšanu, ir ievēroti, tad tikai Vispārējai tiesai ir jāvērtē, kādu nozīmi piešķirt tai iesniegtajiem pierādījumiem. Tādējādi šis vērtējums nav tiesību jautājums, kas ir pakļaujams Tiesas pārbaudei, ja vien nav notikusi Vispārējā tiesā iesniegto pierādījumu sagrozīšana [37].

103. Līdz ar to, pat ja Vispārējās tiesas izmantotie fakti raisa jautājumus, ir runa par faktu vērtējumiem, kas ir ārpus Tiesas pārskatīšanas pilnvarām apelācijas tiesvedībā. Tā kā Vispārējā tiesa ir konstatējusi, ka citi dokumenti apstiprina, ka starp aplūkojamajā pārkāpumā iesaistītajiem konkurentiem ir notikušas prettiesiskas sarunas, arguments par 2003. gada 3. novembra elektroniskā pasta vēstules autentiskumu katrā ziņā ir neefektīvs.

VI. Par lietas nodošanu atpakaļ Vispārējai tiesai

104. Noslēdzot savu analīzi par pirmā pamata pirmo daļu saistībā ar trešo pamatu, esmu nonācis pie secinājuma, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, nepārbaudot katru no argumentiem, ko apelācijas sūdzības iesniedzēja bija izvirzījusi, lai pierādītu to saziņas gadījumu tiesiskumu, kurus Komisija ir izmantojusi, pamatojot tās izdarīto pārkāpumu.

105. Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. pantam, ja apelācijas sūdzība ir pamatota, Tiesa atceļ Vispārējās tiesas nolēmumu. Tā var pati taisīt galīgo spriedumu attiecīgajā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija, vai nodot lietu atpakaļ sprieduma taisīšanai Vispārējā tiesā.

106. Šajā gadījumā es uzskatu, ka tiesvedības stadija neļauj taisīt galīgo nolēmumu. Apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentu pamatotības izvērtēšana liek Tiesai lemt par faktu jautājumiem, pamatojoties uz apstākļiem, kurus Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā nav vērtējusi. Turklāt faktiskie apgalvojumi attiecībā uz lietas būtību nav tikuši apspriesti Tiesā.

107. Tādēļ lieta ir jānodod atpakaļ Vispārējai tiesai un lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšana ir jāatliek.

VII. Secinājumi

108. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus un neskarot pārējo pamatu pārbaudi, es iesaku Tiesai:

– atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2016. gada 15. decembra spriedumu *Infineon Technologies*/Komisija (T-758/14, nav publicēts, EU:T:2016:737), jo Vispārējā tiesa nav pārbaudījusi katru no argumentiem, ko apelācijas sūdzības iesniedzēja bija izvirzījusi, lai pierādītu to saziņas gadījumu tiesiskumu, kurus Komisija ir izmantojusi, pamatojot tās izdarīto pārkāpumu, un

– nosūtīt lietu atpakaļ Vispārējai tiesai un atlikt lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu.

36 Pārsūdzētā sprieduma 181. punkts. Skat. arī pārsūdzētā sprieduma 183. punktu.

37 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2007. gada 25. janvāris, *Sumitomo Metal Industries* un *Nippon Steel*/Komisija (C-403/04 P un C-405/04 P, EU:C:2007:52, 38. un 56. punkts), kā arī 2013. gada 19. decembris, *Siemens* u.c./Komisija (C-239/11 P, C-489/11 P un C-498/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:866, 39., 76., 77. un 129. punkts).